

DARTS

Nyilazásban még mindig jók vagyunk

A dartsot tíztől nyolcvan éves korig bárki elkezdheti, és üzhető kocsmasportként, de versenyszerűen is, ráadásul utóbbi esetben sem kerül sok pénzébe a játékosnak. Nem csoda, hogy népszerűsége egyre nagyobb hazánkban is – az pedig több mint örömteli, hogy ezzel párhuzamosan a szép nemzetközi eredmények is egyre szaporodnak.

Az éles vagy hegyes tárgyak és VIII. Henrik együttes emlegetése nem szokott derűs gondolatokat ébreszteni, pedig ha a legenda igaz, nemcsak lefejezett feleségek maradtak a hírhedt angol király után, hanem egy népszerű sportág is, a darts. A fáma úgy szól, hogy az uralkodó előírta íjászainak: az állandó harci készültség érdekében mesterségüket egész évben gyakorolniuk kell, ők azonban a folyamatos lövöldözést elunták, és kikapcsolódásképpen elkezdtek célba dobni a nyilakkal. A könnyebbség érdekében a szerszámokat később aztán lekicsinyítették, így a játékot a hidegebb hónapokban már a kocsmában is lehetett üzni, ez pedig elég is volt ahhoz, hogy népszerűsége az íjászok körein kívül is rohamos növekedésnek induljon. A magasabb társadalmi rétegekben is gyorsan terjedő szórakozási formáért állítólag maga a király is rajongott, és a szomorú véget érő Boleyn Anna házasságkötésük előtt éppen néhány díszes darts-tal kedveskedett a később férjévé, majd hóhérvá váló uralkodónak.

A VILÁGHÓDÍTÓ ÚT A HORDÓ ALJÁRÓL INDULT

Közel öt évszázaddal ezelőtt persze a dartsnak még nem voltak olyan kidolgozott szabályai és egységes kellékei, mint manapság: a nyilakat például a játékosok maguk készítették, céltáblának pedig eleinte az oldalára fordított boros- vagy söröshordó alját használták, amit később fatörzsből kifűrészelt korongra cseréltek. A modern darts csak jóval később, a 19–20. század fordulóján született meg, amikor egy angol ács, Brian Gamlins megalkotta a ma is ismert, különböző pontértékű szektorokra osztott táblát, majd meghatározták, hogy azt milyen magasan kell elhelyezni, és milyen távol kell tőle állnia a játékosnak.

Az egységesítés eredményeként 1924-ben Londonban megalakult az első brit darts szövetség, a National Darts Association, és ugyanettől az évtizedtől fogva a News of the World nevű hírlap szervezésében már komoly darts-tornákat is tartottak. A hetvenes években aztán újabb lökést adott a sportágnak, hogy Nagy-Britanniában a televízió közvetíteni kezdte az addigra megsokasodott versenyeket, közben pedig a világ számos más országában is létrejött a helyi

Az edzésszerű dartsózás megkezdéséhez elég leigazolni egy klubhoz, megvásárolni annak formaruháját, és kifizetni a tagdíjat, így a legtöbb sportággal ellentétben a kezdőknek alig pár ezer forintot kell költeniük az elindulásra. Saját nyilakat a versenyző később is ráér venni, amikor a klub készleteit használva már kikapasztalta, hogy milyen súlyú és típusú dart való neki.

szövetség, majd 1976-ban a nemzetközi felügyeleti szerv, a World Darts Federation is. Ezzel a darts végérvényesen világméretű sporttá vált, manapság pedig túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a virágkorát éli. Ez nem is csoda, hiszen ahogy a Magyar Darts Szövetség általános alelnöke, Vámosi László fogalmaz, kortalan játékról van szó, amit tíztől nyolcvan évig bárki üzhet, és más sportágakhoz mérten rendkívül olcsó is.

SZABVÁNYOK ÉS SZABÁLYOK

A 20. század technikai forradalma nem kerülte el a dartsot sem, sőt meghatározó változásokat idézett elő a sportban. Az egyik jelentős eredmény az, hogy mára a hagyományos módon játszott darts kellékei csaknem tökéletesnek mondhatók: a modern, összepréselt szizálostokból készülő táblában a nyilak után már nem maradnak lyukak, mert egyszerűen a szálak közé fűródnek, magukat a dartokat pedig minőségi alapanyagokból, a legkülönbözőbb egyéni igényeket kiszolgálva gyártják. A másik fontos fejlemény a játék menetét jelentősen megkönnyítő dartsgépek megalkotása, mert ezzel a sportág két szakágra bomlott: a klasszikus változat a *steel darts*, az automatával játszott verzió pedig a *soft darts* névre hallgat.

A játék mindkét esetben hasonló körülmények között és csaknem azonos szabályok szerint zajlik. A szabványos céltábla átmérője $17\frac{3}{4}$ inch (451 mm), középpontja a talajtól

A darts még nem olimpiai sportág, de felvétele folyamatosan napirenden van.

számítva 173 cm magasan van elhelyezve (hogy szemmagasságban legyen egy hat láb, azaz 183 cm magas embernek), a játékosnak pedig 7 láb 9 1/4 inch-re, vagyis 237 cm-re kell tőle állnia. A kör alakú célfelület 20 egyenlő méretű cikelyre, azaz mezőre van osztva, ezek mindegyikéhez egy egyedi pontérték tartozik 1 és 20 között. A mezőkön két gyűrű fut keresztül, melyek közül a külső megduplázza, a belső pedig megtriplázza a mezők pontértékét, míg a tábla közepébe (a bull's eye-ba) dobott nyíl 50, az azt körülvevő kis gyűrűbe (a bullba) álló pedig 25 pontot ér.

A szabványos táblán többféle játék is játszható. A legnépszerűbbek a '01 típusú mérkőzések, ezeken belül pedig az ún. 501 dupla kiszállásos meccsek, amelyek során mindkét játékos 501 pontról indul, amit pontosan 0-ra kell csökkenteni oly módon, hogy az utolsó dobás egy dupla legyen. Egy körben egy játékos három nyilat dob el, egy hajítással pedig – a tripla húszas mező eltalálásával – maximálisan 60 pont szerezhető, tehát a játék leghamarabb három kör alatt, kilenc nyíllal fejezhető be, ami több kombinációban is lehetséges, azonban meglehetősen nehéz. A többi '01-es játék ugyanezen az elven működik, csak épp 1001, 901, 701 vagy 301 pontról indul a mérkőzés, de léteznek szintén '01-es játékok dupla belépővel (ilyenkor a számlálás az első dupla találatától indul), és teljesen más rendszerek is (pl. a krikett és a Shanghai).

A steel és a soft darts közti legfontosabb különbség az, hogy a gépi játéknál a pontokat maga az automata számolja. Ez bizonyos fokú pontatlanságot eredményezhet, ugyanis a lyukakkal teli műanyag tábla nemcsak akkor érzékelhet

A World Darts Federation égisze alá tartozó Magyar Darts Szövetség idén húszéves. Az évfordulót az országos bajnokság egyik őszi fordulóján ünneplik a magyar darts-élet húsz kiemelkedő jelentőségű szervezőegységének meghívásával.

A magyar darts versenyeken alkalmasint külföldi sztárvendégek is megfordulnak. Az idei Badacsony Kupán például jelen volt a profi világranglistán 43. helyezett, világbajnoki ezüstérmes Mark Dudbridge is.

találatot, ha a nyíl műanyag hegye befúródik, hanem esetleg akkor is, ha más részével találja el a felületet – sőt a pontérték akkor is levonódhat, ha a nyíl megüti ugyan a táblát, de nem áll bele. A hagyományos steel darts ebből a szempontból igazságosabb, ugyanis csak azokat a találatokat könyvelik el benne, amik után a versenyző maga húzza ki a nyilat a táblából. Ennek ellenére Vámosi László szerint nem mondhatjuk azt, hogy a gépi játék árszója alacsonyabb lenne, és jóformán csak habitus kérdése, hogy valaki egyiket, másikat vagy mindkettőt kedveli.

IZOMBÓL, DE ÉSSZEL

A darts a legenda szerint tulajdonképpen az ivóban született, és a mai napig is nagyon sokan ott találkoznak vele először, ami nem is csoda, hiszen kitűnő kocsmái időtöltés – ezt még azok sem tagadják, akik amúgy profi szinten üzik. Hatalmas tévedés lenne azonban emiatt azt gondolni, hogy a versenyszerű dartsozásba nem kell ugyanakkora energiát fektetni, mint bármely más sportba.

Vámosi László azt mondja, a dartsozókat három csoportra lehet osztani: az elsőbe azok tartoznak, akik csak alkalmi jelleggel, sörözés mellett dobálják a nyilakat, a másodikba azok, akik szabadidősportként tekintenek a játékra, vagyis klubba járnak, és alkalmi versenyeken is megjelennek, a harmadikba pedig azok, akik versenysportként üzik, szövetségi tagok, és a bajnoki címért folyó tornákon is részt vesznek. Az utóbbi kategóriába tartozók pedig csakis rendszeres, szakszerű felkészítés árán tudnak helyt állni a megmérettetésekben, ugyanis egy-egy verseny sikeres teljesítéséhez nemcsak jól kell tudni célozni, hanem komoly fizikai és mentális állóképességre is szükség van.

Egy 501 dupla kiszállásos torna a döntőig jutó játékosnak nyolc-tíz órán át tart, és a tripla huszasokat az utolsó harminc percében is ugyanolyan biztonsággal kell dobni, mint az elején – mondja Vámosi László. Ehhez egyrészt erős koncentrációra, másrészt jó fizikumra van szükség, ugyanis ez a sport olyan izomcsoportokat mozgat meg, amelyeknek a létezéséről egyébként nem is tud az ember. A Magyar Darts Szövetség alelnökének ezzel kapcsolatban egy személyes anekdotája is van: egyszer meginvitálta egy kétórás edzésre fitnesztré-

ner barátját, aki kételkedett benne, hogy bármiféle állóképesség kell a dartshoz, másnap pedig a kitűnő kondícióban lévő sportember azzal hívta fel, hogy izomláza van. Mindennek azonban természetesen megvannak a maga előnyei is: a versenyszinten dartsozóknak nemcsak kimagasló a találati stabilitásuk, hanem sokat is bírnak, és hosszan tudnak koncentrálni, ráadásul a pontok folytonos számolgatásától érezhetően fejlődnek a matematikai készségeik, vagyis a játékból az élet más területein is hasznot tudnak húzni.

„A MAGYAROK NYILAI”

A nemzetközi szinten is versenyképes játékosok kineveléséhez egy ilyen komoly sportágban természetesen erős klubhálózatra, jó edzőkre és rangos hazai tornákra van szükség. Magyarországon ezek a feltételek szerencsére mind adottak, és ez az eredményekben is tükröződik – mondja az utánpótlás neveléssel kiemelten foglalkozó Vámosi László. Az idén húszéves Magyar Darts Szövetség alelnöke ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy a hazai játékosok felnőtt generációja még autodidaktákból áll, és a programszerű edzésben részesülő fiatalabb korosztály bizony már komolyan feladja nekik a leckét. Ráadásul nemcsak nekik, hiszen nemzetközi szinten is bőven van kire és mire büszkének lennünk, gondoljunk akár a profik közt versenyző Bezzeg Nándorra, akár az amatőr eredményekre: a tragikusan fiatalon elhunyt Meszes Norbert világbajnoki címére, Tax Tibor ifjúsági Eb- és vb-győzelmére, vagy a soft szakág hat női Európa-bajnoki első helyezésére.

Felfelé persze még innen is vezet út, ezért a soft és a steel szakág országos bajnokságainak szervezése mellett a Magyar Darts Szövetség nagy erővel dolgozik az utánpótlás nevelésén is. Ennek érdekében a világon egyedülálló módon hazánkban már nemcsak gyermek (10–12 év), serdülő (12–14 év) és ifjúsági (14–18) korcsoport létezik, hanem Vámosi László kezdeményezésére bevezették az U21-es kategóriát is, és ezt a modellt külföldről is sokan méltatták. A darts emellett nyolc éve ott van a Diákolimpián, és 150–200 főt megmozgató döntőivel a legelismertebb sportágak közé tartozik, valamint rendre bemutatkozik a Nagy Sportágválasztón is, és hogy az idősebb korosztály se maradjon ki, az országos versenyeket általában igyekeznek kétnaposra szervezni mindenütt, így a profik fordulóját után az amatőrök is kipróbálhatják magukat.

Hogy a jövő mit hoz, azt persze megjósolni nem lehet, konkrét tervek azonban vannak. Ezek közül az egyik legfontosabb, hogy a Magyar Darts Szövetség szeretné megszerezni a jövő évi Ifjúsági Eb megrendezésének jogát. Nemzetközi amatőr pontszerző versenyeket már most is tartanak hazánkban, és az indulók közt évről-évre nő a külföldiek száma, egy

ÍME A NYÍL

A dartok négy részből állnak, ezek előlről hátrafelé haladva a *hegy*, a *test*, a *szár* és a *toll*.

A dobónyilak legfontosabb része a *test*, amit korábban bronzból készítettek, ma pedig nikkel-volfrám ötvözetből gyártanak. Számtalan formában, sokféle recés mintázattal és rengeteg súlyban kapható, amelyek között a játékosok stílusuk alapján válogatnak. A dartok átlagos súlya 20 gramm, de ez nem sokat mond el arról, hogy ki milyen típust használ, mert akad alig 15 és több mint 25 grammos nyilakat preferáló játékos is.

A testhez hátulról a *szár* csatlakozik, ami a tollat rögzíti a megfelelő távolságban. Ez az elem szintén többféle változatban kapható, készítik műanyagból, alumíniumból és titániumból is.

A *toll* a nyíl röptét egyengeti, alakját ugyancsak a játékos stílusnak megfelelően kell kiválasztani a széles kínálatból. Fontos, hogy a játékos mindig ügyeljen a tollak állására: a nyíl csak akkor repül jól, ha azok szét vannak nyitva.

A *hegy* típusát a választott szakág határozza meg: soft dartshoz cserélhető műanyag hegyeket, steel játékhoz acélt használnak. Utóbbiak általában fixen rögzítettek, de létezik belőlük cserélhető változat is, így egy darttal lehet soft és steel mérkőzéseket is játszani.

A szizál az agávéfélék családjába tartozó növény. Durva és merev rostjaiból a darts táblák mellett ipari kötelet, szőnyeget, pokrócot, keféket és kalapot is készítenek.

Európa-bajnokság azonban ehhez képest is előrelépést jelentene, egyúttal előszobája lehetne egy még nagyobb nemzetközi eseménynek. Mindez pedig remélhetőleg hosszú távon ahhoz vezet, hogy a külföldi dartosok rendszeresen és örömmel jönnek majd Magyarországra játszani, viszont tartani fognak a hazai versenyzők tudásától – vagy, ahogy Vámosi László mondja, „a magyarok nyilait” ismét emlegetni fogja az egész világ. ▽

Bus András

Elérhetőség: Magyar Darts Szövetség
1146 Budapest, Istvánmezei út 1–3.
Tel.: +36/1-460-6852
www.magyardarts.hu